

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Werbőczy István arcképe.

A Hármas könyv.

Irta: K. Nagy Sándor kir. törvényszéki bíró.

Tegyük félre egy kissé a Büntetőtörvénykönyvet és Bűnvádi perrendtartást és mindenféle hivatalos dolgot!

Ugy-e, hogy sokszor hallottak már a «Hármas könyv»-ről, még pedig legutóbbi időben is, a mikor a budapesti ügyvédi kamara helyiségében [az országos ügyvédgyűlés alkalmával (október 7-én)] leleplezték Werbőczy István arcképét.

Ez a Werbőczy István írta, helyesebben állította össze azt a «Hármas könyvet», a mely fentartotta az ő nevét a letűnt négy száz év alatt s fenn fogja tartani mindaddig, míg Magyarország jogforrását megbecsülni tudják utódaink.

No, ne féljenek! nem akarok én tudós értekezést tartani hazánk jogforrásáról (még ha tudnék is). Nem itt van annak a helye. Hanem röviden megemlékezem erről az emberről, a ki történelmünk egyik nevezetes alakja volt és az ő örökre szóló művéről, mely még most is irányadó egyes jogi kérdések eldöntésénél.

Nagyszűz és nagyhatalmu ember volt ez a Werbőczy, a ki egy beregmezei közneves családból származása daczára, esszéssége és fáradhatlansága révén felvitte a dolgát, felemelkedett annyira, hogy 40—45 éves korában, vagyis II. Ulászló király uralkodása alatt, 1502-ik évben már országbírói ítelőmester lett, a mely egyik legmagasabb hivatalát 13 éven át viselte; 1525-ben pedig Magyarország nádorává választották. Azonban már a következő évben annyira megsaporodtak ellenségei, hogy az 1526-ik év elején Budán tartott országgyűlés őt fej- és jószágvesztésre ítélte s e büntetés alól csak Budáról elfutása s a mohácsi vésznek egy pár hónap mulva bekövetkezése után menekült ki.

Mint politikusról és hazafőről nem sok dicsegetést ír a történelem. 1515-ben lemondott ítelőmesteri tisztéről és János vajdához csapott át Erdélybe, de ennek halála után visszatért II. Lajos királyhoz (s ez alatt választották nádorrá, de ugyancsak ez alatt itélték fej- és jószágvesztésre is); a mohácsi vész elől félre állott, a mohácsi vész után János királyhoz csatlakozott és ennek lett kancellárja és tanácsadója; neki tulajdonítják, hogy Szolimán török vezér elfoglalta Budavárát s megalapította a török uralmat. Aztán maga is a török szolgálatába állott, végre is a budai török pasa megmérgezte egy ünnepély alkalmával (1541—1542).

No de mi a történelem bizzuk Werbőczynek, mint politikusnak és hazafinak megítélését, hanem nézzük meg, hogy milyen szolgálatot tett a hazának, mint jogtudós.

Nagyon szomorú volt a törvénykezés dolga, kivált a XV. század végén és a XVI. század legelején, II. Ulászló idejében. mert nem volt semmi írott jogrendje hazánknak. Nemesak a felek, hanem maguk a bírák s a leg-híresebb jogtudósok is eltérőleg magyarázták az ország szokásait, a törvényeket és rendeleteket; megtörtént, hogy az «inkább a maguk erejében és hatalmukban, mint a törvényekben és igazságban bízók, a törvényszékeket nagyszámu párhiveikkel megtámadván, mit okossággal és törvények által nem tehettek, lármával és sokasággal törekedének megnyerni s a kiknek kevesebb igazuk volt, mindemellét felülkelti és győzni nem jog, hanem sokaság által igekezőnek» — írja a «Hármas könyvet» megerősítő királyi jóváhagyás.

Igaz, hiszen most én is olyanformán tettem, mint

az unatkozó regényolvasó, ki legelőször is a könyv befejezését nézi meg, hogyan végződik s csak aztán kezdi elulról, ha tudja már, hogy mi a vége. Én is kiszalasztottam a számon, hogy a «Hármas könyvet» a király jóváhagyta. Pedig még meg se mondtam, hogy jött az ítélet.

Az ímére említett állapot, a jog- és igazságszolgáltatás bizonytalansága már türehetetlen volt. Azért az 1498-iki országgyűlés (VI. t. cz.) elbatározta, hogy «a régi szokások összeírassanak és a melyeket ő felsége és a főbírák észszerűeknek s törvényeseknek, nem pedig visszaélés folytán becsusztottaknak vagy észszerűtlennek fognak ítélni, azok szerint történjen a bíraskodás.»

Az országgyűlés azután Ádám ítelőmester bízta meg e munkálat elkészítésével, a királyra bízván, rendelkezjen mellé egy másik jogtudóst. De bizony ezek a kiküldöttek nem csináltak semmit. 1504 körül aztán II. Ulászló király egyenesen Werbőczy István, akkori ítelőmestert bízta meg, hogy: «azon törvényeket és szokásokat, melyeken a bíraskodás ügye ebben az országban régi idők óta, háborúk és belvillongások zivatari között, eléggé szilárdan nyugovék, írott jog alakjába foglalja, hogy Magyarország hazai szokásainak és törvényeinek oly sok elszórt és szerteszt fekvő részei, egyesest teszte összefoglalgtatván és az írott szó falkájával megvilágosítottatván, minden jövendő időkre fenntartassanak» — mondja a «Hármas könyv» előjáró beszédeje.

Werbőczy tíz évig dolgozott e művön, azt az 1514-iki október 18-iki országgyűlésen benyújtotta, az országgyűlés elfogadta s azt a király ugyanazon évi november 19-ikén megerősítette. Azonban a királyi jóváhagyás tartalmazó okmányra nem tették reá a királyi pépsét és nem küldték meg a jóváhagyott munkálatot a megyéknek. És jött a pórlázadás iszonyatos ideje s a király 1516-ban meghalt, így a hiányokat nem pótolhatták s Werbőczy «Hármas könyve» törvényerőre nem emelkedett. De azért az 1518-iki országgyűlés (XLI. t. cz.) elrendelte, hogy: «a peres ügyekben az összes megyék az ország írott jogai (vagyis a «Hármas könyv») szerint ítéljenek, mely a minap már az ország minden megyéjének megküldetett.»

Ha (Erdélyt kivéve) nem is lett hát a «Hármas könyv» országos törvényné, de századokon át alapul szolgált az a törvénykezésre.

Említettem, hogy Werbőczy István 1514-ben elkészítette és bemutatta a királynak a «Hármas könyvet». Pompás képen festette meg ezt a jelenetet Fesztly Árpád történelmi festőnk a budapesti törvénykezési palota számára. Vétének tartanám be nem mutatni azoknak, a kik még nem látták.

Ime a kép, melyen Werbőczy István bemutatja a «Hármas könyvet» II. Ulászló királynak!

Látják ott a háttérben azt a nagy fehér bajszu, szelid képű kopasz embert, a ki olyan figyelemmel

bámul a «Hármas könyvet» kezében tartó s a király előtt álló Werbőczyre? No, hát tudják meg, hogy az a magyar nemzet legnagyobb és legkedvesebb regényírójának, a nem régen elhalt Jókai Mórnak a képe, őt vette mintául a festő (a ki az ő fogadott leányának a férje).

Magában a «Hármas könyvben» a csendőroket különösebben érdekelhető, a bűnügyi nyomozás alapját képező rendelkezések is vannak. Nevezetesen:

törvényes elmarasztaltatása előtt, elegendő ok nélkül be ne fogassa.» (6. és 10. czim.)

Törvényes oknak tartották a nem-nemesekre nézve az olyan büntetést, mely fejvesztéséget, vagy testsanyargató s azzal egyenlő büntetést von maga után, vagy ha «a tettes személyének különös minősége, pl. kóborló élete, őt a megszökésről gyanússá tenné vagy kit a szökéstől sem hivatal, sem jó hírnév, sem birtok, sem családi viszony vissza nem tartóztat.»

Werbőczy bemutatja a «Hármas könyv»-ét II. Ulászló királynak.

«A nemesek közül; törvényes idézés és elmarasztalás előtt senki le ne tartóztathassék, kivéve, ha főbenjáró tetten megfogatnék, mely esetben parasztkéz által is letartóztathatik.» (I. rész 9. sz.)

Azonban harmadik napon a megyének átadni tartoztak a kézrekerített gonosztevőket. (III. rész 32. sz.)

(Ebből fejlődhetett ki a Bp. 281. §-a és a Szolgálati utasítás 117. §-a).

Ugyancsak a letartóztatásra vonatkozik a «Hármas könyvnek» az az intézkedése, hogy «a bíró a vádlottat

A feljelentés tárgyában a «Hármas könyv» azt mondja, hogy: «az esztelenek, hitszegők, becsületvesztettek, halálos ellenségek, vagy törvényes kárt nem ért személyek által tett beárulások semmi tekintetbe nem vétethetnek.» (I. rész 124. czim, II. rész 30. czim.)

«Az atya az olyan elfajult gyermeket, ki őt, a felség-sértés súlyos gonosztettének eseteit kivéve, fenytő törvényszéknél feladná: nemzetségi, habár igen csekély, ősi javainak osztályára kényszeríthesse s ezzel tőle atyai kezét örökre megvonhassa.» (I. rész 52. czim.)

Ez most már nem áll, mert a feljelentést mindenki megteheti, bármilyen viszonyban áll is a tetteshez.

A «Hármas könyv» bővebben foglalkozik a polgári, mint a büntügyi jogszabályokkal, de azok még kevésbé tartoznak e lap keretébe, mint azok, melyeket felemlítettem. Azért elég legyen ennyi.

A sport és a csendőrség.

Irta: *Hein György* számvivő-tiszthelyettes.

VIII.

A vívás.

A Cs—9 jelzésű «Vezérfonal a kardvívás oktatásához a m. kir. csendőrség számára» című szolgálati könyv (második kiadás) előszavában le vannak fektetve az alapelvek, a melyek szerint a csendőrök ezirányú kiképzésének történnie kell. Ha szorosan ragaszkodunk a kardvívási vezérfonalban foglaltakhoz, vagyis, ha az abban előírt gyakorlatokat behatóan végezzük, akkor a csendőr lassanként meg fogja tanulni, hogy a karddal mikép mérjen ellenfelére rövid, erős, éles vágásokat, hogy mikép alkalmazza szükség esetén a kardot szúrásra is s a támadás balsikere után mikép foglalja el egyszerű és célszerű módon védőhelyzetét.

Mielőtt a csendőrről a kardvívás elővennök, meg kell ismertetni az éles kard tulajdonképeni rendeltetésével. Az éles kard a csendőrnök ép olyan fegyvere, mint akár a szurony, vagy a löfegyver, a melylyel alkalomadtán és megfelelő körülmények között az ellenszegült megrendszabályozza, őt a további ellenállásra képtelenné teszi.

Nem szabad szem elől téveszteni azt, hogy a szolgálatban álló csendőr a mellett, hogy a közbiztonság őre, egyuttal katona is; és ebben a szóban meg van mondva az is, hogy a csendőrnök akkor, a mikor fegyveres kézzel torol meg egy büntényt, avagy a fegyverre való hivatkozással vitesi keresztül a törvény rendelkezéseit, a fegyver becsületéről sem szabad megfeledkeznie, hanem állandóan szeme előtt lebegjen az, hogy katonának semmi körülmények között sem szabad megengednie azt, hogy fegyvere becsületén folt essék s ha kell, még saját élete feláldozásával is szepőlétlenül kell azt megőriznie.

A milyen magasztos a feladat, oly nehéz is; és ép azért, hogy a csendőr a reá háramló követelményeknek megfelelhessen, okvetetlenül szükséges, hogy fegyverével jól tudjon bánni. Ezt pedig csak a folytonos gyakorlat által érheti el.

A csendőr háromféle fegyverrel van felszerelve s szükséges, hogy mind a három fegyverrel jól tudjon bánni. Köztudomású, mikép a csendőr összes fegyverei között a szuronyt használja legtöbbször, míg a löfegyvert és a kardot csak kivételes körülmények között. Hogy a csendőr mikor nyul a kardhoz, azt szabatosan, minden egyes esetet felölölő módon meghatározni nem lehet.

A kardot minden körülmények között használni fogja akkor, ha löfegyverrel nincs felszerelve, vagyis, mikor szolgálaton kívül állván, a kényszerhelyzet szülte oknál fogva kénytelen szolgálatilag fellépni és fegyverhasználatra kerül a sor; vagy ha löfegyverének, illetve szuronyának használatában megakadályoztatik és a megragadott fegyvernek kiszabadítása válik szükségessé. Ily esetekben a csendőr egy éles, erős vágással célt ér, mert a megebesített ellenfél rögtön beszünteti a további ellenszegülést.

Hogy azonban a csendőr izgalmas pillanatokban is eredményesen használhassa a kardot, okvetetlenül szükséges, mikép a kardvívást folytonos gyakorlatok által oly alaposan tanulja meg, hogy a lapos vágás szinte ki legyen zárva.

Nagy súlyt kell fektetni a lábmozdulatokra, mert a lábak gyorsasága által meplepetésszerűen, gyorsan közelítjük meg ellenfelünket, a ki távolsága által védve hiszi magát s egyszerre csak arra csudik fel, hogy a tőle messze álló csendőr egy ugrással, vagy kitöréssel elérte és megebesítette egy oly pillanatban, a mikor ő azt lehetetlennek vélte. Ellenszegülőkkel szemben a «Vezérfonal» 1., illetve 2. ábra szerinti vívóállást csak akkor fogjuk elfoglalni, ha csak karddal vagyunk felfegyverkezve. Az által, hogy a kard hegyét a vonalba hozzuk (az ellenfél felé irányítjuk) elérjük azt, hogy az ellenszegült magunktól távol tartjuk s meglevő támadásnak elejét vesszük, mert senkinek nem lesz kedve a kard hegyébe szaladni.

Tapasztaltam, hogy a vívó állás elfoglalásánál az oktatók nincsenek egészen tisztában a «Vezérfonal» 4. lapoldala utolsó bekezdésében foglalt kitéllettel: «... a jobb láb a bal saroktól számított három teljes lábnyomnyira akkép tétetik ... a földre ...!» Sokan úgy értelmezik ezt, hogy a lábak közti távolságnak kell három lábnyomot kitenni, pedig ez téves értelmezés, mert ha az idézetet szószó szerint vesszük, akkor kétely nem támadhat. Ha a jobb lábat három lábnyom távolságra tesszük előre, akkor a lábak közti távolság csak két lábnyom lehet, a mennyiben a harmadik lábnyom már a jobb láb áll.

A lábgyakorlatok huzamos ideig gyakorlandók, hogy a helyes állás, az előre és hátrafelé való mozgások könnyedén és pillanatnyi gyorsasággal legyenek végrehajthatók; mert a vívánál általában, de főleg a támadásnál nagyon nagy szükség van a gyors lábakra, hogy ellenfelünket egy pillanat alatt közelíthessük meg annyira, hogy a vágás, illetőleg támadás eredményes legyen.

A «Vezérfonal» IV. része a vágásokat és a szurast tárgyalja, megmagyarázván, hogy a vágások keresztülvitele mikép történjen. Megmondja azt, hogy a vágás «erős» legyen, miből természetszerűleg következik az, miszerint a lendítési gyakorlatokat is ép oly erővel kell végrehajtanunk, mint magát a vágást és pedig azért, hogy a kar megszokja az erőteljes mozdulatokat. A mikor

a csendőr lendítési gyakorlatokat végez, mindig képzeljen maga elé egy ellenfelet s hajtsa végre a lendítésekét úgy, mintha ellenfelét megválni akarná.

A lendítési gyakorlatok ugyanis a vágások előgyakorlatai s hogy a vágásokat szabadon megtanulhassuk, feltétlenül szükséges a lendítési gyakorlatokat eleinte tagozva, «egy-kettő» vezényszóra gyakorolni, később azonban egyszerre s anélkül, hogy a lendítés megtörésekor késédelmeskednénk. Az «egy-kettő» vezényszavak tehát oly gyors egymásutánban adandók meg, hogy a lendítés egy egészét képezzen.

Ha azután a lendítések «Tovább gyakorolni» vezényszóra folytattnak, akkor is figyeljünk arra, hogy minden egyes lendítés után egy pillanatra álljunk meg, mert ellenesetben a lendítéseket nem fogjuk pontosan keresztülvitheti és célt nem érünk.

A «Karlendítés a szurásra! Egy!»-nél tapasztaltam, hogy azt a csendőrök nem viszik úgy keresztül, mint a «Vezérfonal» előírja. E vezényszóra ugyanis «az ököl, a könyök mérsékelt behajtásával kissé visszahúztatik!» S mit látunk gyakran? Azt, hogy a csendőr könyökét «teljesen» behajítja annyira, hogy az ököl majdnem egészen az archoz emeltek s a csukló szintén «teljesen» behajlik; pedig a «Vezérfonal»-ban a csukló behajtásáról említés nem történt! Csak természetes az, hogy a csendőr ily módon eredményesen nem szurhat, mert a kard élet vezetni képtelen és a kar teljes behajtásával időt is veszít, a mi már magában véve is nagyon kétségessé teszi a sikert.

Mindaddig tehát, a míg a lendítési gyakorlatok pontosan nem hajtának végre, a vágásokra nem tanácsos áttérni, egyáltalán nem szabad gyorsan végig menni az egész anyagon, hanem lassan, türelemmel kell előre haladni, mert csak így érhetünk el e téren eredményt.

Az oktató nagyon helyesen jár el akkor, ha minden egyes próbacsendőrt külön-külön oktat s csak azután gyakoroltat az egész serral. Minden egyes mozdulatot többször meg kell mutatni a tanítványnak s ha az nehezen fogja fel a magyarázatot, akkor karját vezetünk kell. Nem tanácsolhatom eléggé az oktatóknak, hogy nagy súlyt fektessenek a próbacsendőrök e téren való kiképzésére.

Nagy szüksége van a próbacsendőrnek arra, hogy az utasítások tartalmával tisztában legyen, de a vívás, illetve a fegyverrel való bánni tudás meg épen «élet-szükséglete»!!

A próbacsendőr járőrvezetőként soha sem szerepel, önállóan vajmi ritkán intézkedik s szolgálati ténykedése is nem más, mint segédkezés, mert a szolgálat pontos teljesítéséért a járőrvető felelős. Az ellenszegülők azonban nem veszik figyelembe azt, hogy a járőr egyik tagja próbacsendőr s így már első szolgálata alkalmával is fegyverhasználatra kerülhet a sor s ha a tudománya ilyenkor cserben hagyja, akkor tudatlanságát könnyen életével fizeti meg.

Ezt tarták szem előtt az oktatók s minden igyekeze-

tükkel azon legyenek, hogy próbacsendőreinket a vívás terén alaposan oktassák ki, nehogy a fiatal csendőr ügyetlenségének és tudatlanságának essék áldozatul.

Még egy csekélységnek látszó, de a kard könnyű kezelését nagyon befolyásoló körülményre, jobban mondva öltözeti czikkre akarom felhívni csendőreink figyelmét; és ez a keztyű. Nagyon sok függ a kényelmes, puha keztyűtől! Mindenki tapasztalhatta már, hogy a kicsiny keztyűben — főleg télen — sem a kardot, sem a puskát jól megfogni nem lehet; a csendőr tehát arra is ügyeljen, hogy mindenkor kényelmes, de ne túlnagy keztyűket vásároljon, nehogy egy ily csekélység miatt még veszélynek tegye ki magát. A keztyű akkor nevezhető kényelmesnek, ha benne ujjainkat könnyen mozgathatjuk s ha az a kéz izmainak megfelelő játékteret enged.

De a csendőrnek nemcsak vágni, hanem védeni is kell tudni! A védekezés megtanulása sokkal nehezebb s több gyakorlatot igényel! Nem elég az, ha egy reánk mért vágás elé odatartjuk a kardot, hanem a sikeres védekezés érdekében a vágás elé kell nyomulnunk s annak erejét a szembehelyezett és előrenyomott kardélel gyengíteniünk! A védekezés keresztülvitele természetesen mindig a támadás mimimiségetől és a támadóeszköztől függ. Egész más a védekezés módja, ha egy bottal, más, ha egy doronggal és más, ha egy szurásra alkalmas eszközzel történik a támadás; mert míg a vágást helyben, sőt egyes esetekben csekély előnyomulással egybekötve védjük, addig a szurásnál a védekezést a körülményekhez képest egy lépéssel hátra, fogjuk összekötni.

A védőfogások tanításánál az oktató szintén egyenként vegye elő tanítványait s a vágás mutatásával tétesse meg a megfelelő hárítást. Ilyenkor az oktató meggyőződik a helyes testtartásról, megigazítja az esetleg rosszszul alkalmazott hárítást és figyelemmel van arra, hogy a kard éle mindig a vágás irányában legyen. A hárítások eleinte lassan, később mindig gyorsabban gyakorlandók, mindaddig, a míg a csendőr azokat pillanatnyi gyorsasággal nem tudja keresztülvinni. A tömeges tanítás, illetve együttes gyakorlás csak akkor veendő elő, ha minden egyes csendőr a hárítások mikénti keresztülvitével tisztában van.

Nagyon czélszerű a párokat egymással szemközt oly távolságra felállítani, hogy a kardok össze ne érjenek s akkor a vágásokat és hárításokat egyszerre gyakoroltatni, hogy a csendőrök folyton lássák a vágást, illetve a védekezést.

Bár a «Vezérfonal» a ripoztokról (visszavágásokról) említést nem tesz, szükségesnek tartom, arról is röviden értekezni.

A csendőr által már megtanult és kifogástalanul keresztülvitt vágások teljesen elegendők arra, hogy a «támadó» csendőr, a «megtámadott»-at megsebesítse, harcképtelenné tegye; ez esetben tehát a hárításokra szüksége nincs. De fordítsuk meg a tételt! Az ellen-

szegülő támad s mondjuk a csendőr kivédte az ütést. Ugyebár ezáltal az egész ügy még nincs befejezve, hanem a csendőrnek is vágnia kell, hogy az ellenszegülőt engedelmességre szorítsa. Azt a vágást, a melyet a csendőr a kivédett támadás után mér ellenfelére, ríposztnak, visszavágásnak nevezünk. A ríposzt abban különbözik a támadástól, hogy a védelmi állásból, tehát a «hárítás» helyzetéből indult ki, míg a támadást az «alaplásból» visszkéresztül.

Ökvetlenül szükséges, hogy a csendőr a hárítás után rögtön vágjon, mert ezáltal meglepi ellenfelét s nem ad neki alkalmat az újabb támadásra, a mi feltétlenül következik akkor, ha a csendőr a visszavágás keresztülvitele céljából a hárítás után előbb az alapállásba térne vissza. A ríposztok keresztülvételénél egy elvet tartunk szem előtt: ha alul védünk, akkor felül ríposztírozunk, ha pedig fent védünk, akkor a ríposztot az ellenfél testének alsó részére irányozzuk; a mi azonban nem zárja ki azt, hogy ugyanabba az irányba ríposztírozunk, a melyben a vágást kivédjük.

Könnyebb megérthetés végett példákkal fogom ezt illusztrálni:

«Jobbra hárítás» után vágthatunk az ellenfél hónaljá alá, foklélel bal arczába, vagy fejére, de a szurást is sikeresen alkalmazhatjuk.

«Balra hárítás» után szintén a bal arczba, mellre és fejre, csak hogy már a kard élével, azonkívül a jobb arczra és a hónalj alá.

«Mélyen jobbra hárítás!» után legezélszerűbb az ellenfél jobb arczára egy rövid vágást mérni, de fejre is vágthatunk és a szurás keresztülvitele sem ütközik nehézségekbe.

«Mélyen balra hárítás!» után ugyanoda, mint a «balra hárítás»-nál.

«Fejt hárítás» után a hónalj alá, mindkét arczra, fejre és mellre egyaránt vágthatunk.

Ha azután a ríposzt «ült», vagyis, ha ellenfelünket megsebesítettük, akkor a csendőr örizkedjek attól, hogy újabb vágjon, mert az már nem lovagias eljárás, hanem brutális erőszak, a mely a csendőrnek csak szegényére válik. Egész más természetűben az, ha az ellenszegülő daczára megsérülésének, újabb támad; akkor aztán természetesen a csendőr mindaddig véd és ríposztíroz, a míg az illető támadásával fel nem hagy.

Nagyon ajánlatos ott, a hol a tanostályokban vívószeretek rendelkezésre állanak, a próbacsendőröket és altisztitanonczokat teljesen felszerelve egymással szemközt felállítani és a «Vezérfonal» VI. fejezete szerinti «szabadvívás»-t is gyakoroltatni. Mielőtt azonban a szabadvívást megengednők, kötelessége az oktatónak a vívószereket alapos megvizsgálás tárgyává tenni.

A fejevd megvizsgálandó, vajjon a drótfonal nincs-e a rozsdá által már annyira átmarva, hogy egy erősebb vágás, vagy egy célját tévesztett szurás azt nem törheti-e keresztül; a fejevd bőr- vagy vászonrészei nincsenek-e oly megsérült állapotban, hogy egy vágás az

eleven testrészt érheti; a keztyü, mell- és könyökvédő elég biztosítékot nyújt-e arra, hogy sebesülés elkerültessek; a kard vége nincs-e eltörve, vagy a hegye nem oly keskeny-e, hogy az a fejevd drótfonátán áthatolhat? Ezek mind oly fontos óvintézkedések, a melyeket szem elől téveszteni nem szabad, mert a kellő elővigyázat elmulasztása által soha többé jóvá nem tehető szerencsétlenségnek lehetünk okozói.

Nem ajánlhatom eléggé a kardvívás folytonos gyakorlását, mert a vívás által nemcsak edzük testünket, hanem ügyességünket, gyorsaságunkat is nagyban fokozzuk; megtanuljuk azt, hogy a nyers erőt mikép rendezjük alá az ész hatalmának, szert teszünk az önbizalomra, mely nélkül a csendőr nem élhet s hosszas gyakorlat után az erős meggyőződés szállja meg szívünket, hogy karddal a kézben, félelem nélkül szállhatunk szembe a legnagyobb veszéllyel is.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

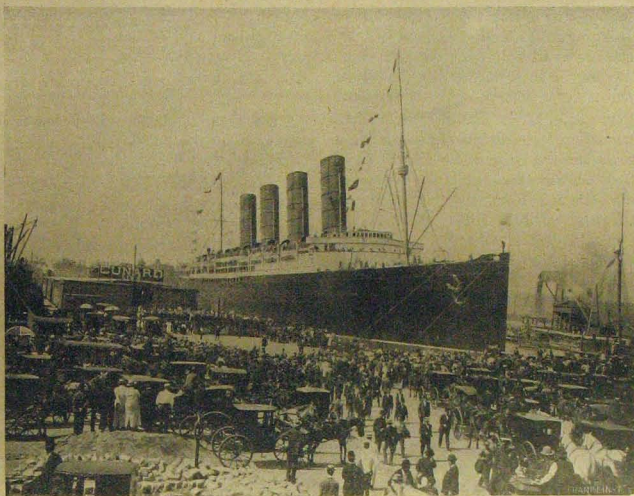
A jó besugó.

Közlő: Deák Sándor őrmester.

P. J. vagyonos földmives egyedül éldegelt a felvédek egyik kies fekvésű községében. A 70 évet jóval túlhaladt aggastyán egyedül, remete módjára élt két szoba és a mellékhelyiségekből álló házában. Az 1903. év tavaszán P. J. miután ezer korona készpénzt az egyik szobában levő ládába bezárta és a láda kulcsát a tűzhelyen levő hamuba rejtette, a lakás ajtajnak gondos becsukása után egy szomszédos községbe távozott, hogy ott ügyes-bajos dolgait elintézte. Távozása előtt a konyhaajtó kulcsát a fából épült ház falának egyik nyílásába rejtette. P. J. egész nap oda volt és csak este érkezett ismét haza. A konyha kulcsát ott találta a helyén, a lakás belsejében minden rendben volt, a láda kulcsát is azon helyről kaparászta ki, a hová távozásakor rejtette; mégis midőn a ládát kinyitotta, megdöbbenve látta, hogy az oda elzart ezer koronája nincs helyén. A nagy summa érthetetlen módon eltűnt.

Az aggastyán, miután ismételtlen meggyőződött, hogy nem csalódik, hanem a pénz eltűnése kétségtelen tény, a szomszédos községben lakó egyik fiához sietett, hogy azzal a szomorú eseményt közölve, vele a teendő fölöött is tanácskozzék. P. fiának, miután az esemény részleteit is megismerte, az volt a határozott véleménye, hogy a tettest csakis valamelyik testvére, illetve egy másik községben lakó egyik fivére, vagy nyugott férjénél levő nővére követte el. Az aggastyán ennek alapján fel is kereste ezen gyermekeit; de miután ezek melatlankodva tiltakoztak a gyanu ellen, az esetet bejelentette az illetékes őrsnél.

D. őrmester egy csendőrről azonnal kisietett a helyszínére, hol a helyszíni szemle alos megéjtése után konstatálta, hogy a tettes csakis a lakás eredeti kulcsa-

A világ legnagyobb hajója.

val hatolhatott be a lakásba és a láda felnyitásához is a hamuba rejtett kulcsot használta. Ezek alapján a járőr is arra a meggyőződésre jutott, hogy a tettest csakis a helyi viszonyokkal teljesen ismerős olyan egyén követhette el, a ki az aggastyán szokásait is alaposan ismerte. Minthogy pedig elsősorban saját különlakó gyermekei voltak azok, a kik ebből a szempontból gyanuba jöhettek, annál is inkább, mert csak ők tudták, hogy atyjuk pár nap előtt ezer koronát vett ki a takarékpénztárból és azt lakásán őrzi: D. őrmester sorban kikérdezte az aggastyán gyanuba fogott gyermekeit, de csakhamar meggyőződött gyanujának alaptalanságáról, miután azok valamennyien kétséget kizáró módon igazolták alibijüket.

A nyomozást tehát most már más irányba kellett terelni. Minthogy a járőr közben megtudta, hogy a tett színhelyéhez közel fekvő malomban egy molnárlegény van alkalmazva, ki mint rovtó multu volt ismeretes és hat havi büntetés kiállása után csak nemrég került ki a fogházból, a malomba ment, hogy ott a molnárlegényt a lopás idejében holtartózkodására nézve kikérdezze. A malomba érve, a járőr azonban arról értesült, hogy a molnárlegény már három nap előtt ismeretlen helyre eltávozott.

A járőr most teljes buzgalommal hozzálatott az eltűnt legény tartózkodási helyének kikutatásához; de minthogy több napi fáradságos nyomozás után sem birt

annak nyomára akadni és a nyomozás további vezetésére sem talált újabb támpontot, hat napi nyomozás után bevonult. Ezt megelőzőleg azonban D. őrmester még felkereste a lopás elkövetési helyén levő régi bizalmas besugóját és megbizta, hogy ez ügyben puhatólózék és ha valami lényegest megtud, vagy esetleg az eltűnt molnárlegény hollétéről értesül, azt vele azonnal tudassa.

Hogy D. őrmester ezen eljárása mennyire üdvös és helyén való volt, mutatja azon tény, hogy a besugó már a harmadik napon azon hírrel toppantott be D. őrmesterhez, hogy aznap reggel, midőn vasuton bevásárlás céljából a közeli városkába utazott és ott megérkezve, a vonatról leszállott, az állomáson a gyanusított molnárlegénnyel találkozott, ki épen egy indulásra készen álló vonatra szállott fel és azon kérdésére, hogy hová utazik egy osztrák határszéli várost nevezett meg. A besugó még elbeszélte, hogy ennek megtörténte után betért az állomás mellett levő koresmába, hol két pohár sört fogyasztott el és miután bevásárlásaihoz aprópénzre volt szüksége, fizetésnél egy ötven koronást akart felváltatni. A koresmáros azonban kijelentette, hogy nincsen aprópénze, miután egy negyedórával azelőtt az általa is ismert molnár legénynek két darab száz koronást váltott fel.

Miután D. őrmester még arról is meggyőződött, hogy a besugó által előadottak mindenben megfelelnek a

valóságnak, azonnal vonatra ült és a megnevezett osztrák városba utazott, hol az ottani rendőrség közreműködésével egy gyártelepen csakhamar meg is találta a keresett molnárlegényt. Az illetőt a rendőrségre kísérve, D. őrmester azonnal kikérdezte, de a molnárlegény konokul tagadta a lopás elkövetését. D. őrmester erre megmotozta és ekkor a lábán levő bocskorokba göngyölve 375 korona készpénzt találtak. A megrozított gonosztevő erre megtörte, beismerte a lopás elkövetését és előadta, hogy P. távozása idejében ott ólálkodott annak lakása körül és látta, midőn az aggastyán a pénzt elzárta és a kulcsokat a már ismert helyekre elrejtette. Ily módon, midőn P. eltávozott könnyű szerrel bejuthatott a lakásba és észrevétlenül elemelte a pénzt. Majd pedig jól végzett munkája után a kulcsokat ismét az eredeti rejtékhelyekre tette vissza. A még hiányzó pénzre nézve előadta, hogy azt odahaza egy régi rozoga malom falazatába rejtette, hol segédkezése és utmutatása nélkül alig lehetne megtalálni.

Miután a szabályok értelmében a monarchia másik felében elfogott egyének az ottani hatóságnak adandók át, hogy a még hiányzó pénz megtalálható legyen D. őrmester az ottani ügyészséghez azon kérelemmel fordult, hogy az elfogott molnárlegényt kivételesen, a kiadatási eljárás mellőzésével, a lopás helyszínére kísérhesse. Az engedelmet erre megkapván, a hiányzó pénz is csakhamar megkerült.

*

Ezen nyomozásból láthatjuk, hogy minő fontos, hogy a csendőrnek megbízható besugója legyen. A csendőr tartsa szemmel az általános szolgálati határozványok VII. fejezet 30. pontját és törekedjék őrskörlete minden községében olyan bizalmi egyénekre szert tenni, kik adandó esetben a községben előforduló közbiztonsági szempontból fontos jelenségeket feltűnés nélkül állandóan figyelemmel kísérve, a csendőrt olyan adatokhoz juttatják, melyeket nyomozó szolgálataiban sikerrel hasznosíthat. Sok fontos bűncselekmény marad örökös rejtély, ha a nyomozó csendőrnek nincsen a lakosság között olyan bizalmas egyéne, a ki a csendőrnek rendszerint hozzáférhetetlen jelenségeket is megfigyelhet és ennek alapján a siker kulcsát adhatja a csendőr kezébe.

A világ legnagyobb hajója.

— Képpel. —

A tengeri államok, különösen Anglia, híres hatalmas hajóiról. De most Amerika ebben is tulszárnyalta az óvilágot, mert nemrég vizrebocsátott «Lusitania» nevű hajója felülmúl minden e téren eddig létezőt. A hajó egy valóságos várost foglal magában mindenféle kulturális intézményekkel, (koncerttermekkel, imaházakkal, színházzal stb.) nem is szólva a hatalmas és nagy

fényüzéssel felszerelt lakosztályok egész sokaságáról. De emellett a hajó nemcsak térfogatra nézve a világ legnagyobb hajója, hanem gyorsjárat tekintetében is túlhaladja valamennyi elődjét.

HIREK.

A csernovai zendülés. A lipótmegyei Rózsahegyhez tartozó Csernova ujonnan épült temploma felszentelendő lévén, a lakosság a mellett foglalt állást, hogy annak felszentelését csakis Hlinka András, igazgatóért két évi államfogházra ítél és rózsahegyi plébánosi állásából a szepesi püspökség által elmozdított volt plébános közbejöttével fogja megengedni. A nép ezen elhatározása, a mint azt az eddigi vizsgálat kiderítette, a büntetés kitöltése elől ismeretlen helyen bujdosott Hlinka András igazgatójának folyamánya volt. A szepesi püspökség Csernova lakosságának igazgatót hangulatára való tekintettel, a tervezett felszentelést a kedélyek csillapultáig, bizonytalan időre elhalasztotta, hogy azonban a teljesen elkészült és berendezett templom rendelkezésnek átadható legyen, a püspökség annak megadása iránt intézkedett. A püspökség ezen intézkedése a nép tudomására adatván, a lakosság ebbe sem akart beegyezni s hogy a templom megadását is megakadályozzák, október 26-án délután egy lopott kulcsal a templomba behatoltak, a templomajtó zárát feltörték s onnan hat darab aranyozott gyertyatartót és két templomi zászlót elvittek, mely tárgyak azonban a csendőrség által rendelkezési helyükre még aznap visszazállították. A következő napon, vagyis október 27-én reggel, a templomnak tervebe vett megadása napján, a Rózsahegyről kirendelt papság, valamint a járási főszoigabíró kocsikon Csernovára érkeztek, hol őket a lakosság már a helység bejáratá előtt zugolódással fogadta s a főszoigabíró, valamint a Ladiczky járásörmester által hozzájuk intézett figyelmeztetés és felhívásnak sem engedve, a beljebb menő kocsik elé állva, a lovak zabját megragadták, azok szerszámait letépték s a támadók eltávolítását megkísérelt csendőrséget is támadásunkkal veszélyesen fenyegették s az egész menet ellen közáport zudítottak; erre, minthogy a támadás abbahagyására irányult ismételt felhívások eredményre nem vezettek, Ladiczky járásörmester elrendelte, hogy a kövel dobálók czélba veendők és egyes tüzeléssel lelővendők. E volt parancs után az egyik kötől talált őrsvezető egy lövést tett, a mely lövés fokozta a támadást, úgy hogy a jelen volt két csendőr a kirendelt papság és főszoigabíró, valamint azok kíséretének, nemkülönben a fegyverbeszállított megvédése érdekében 24 lövést volt kénytelen tenni, mely lövések hét halálos, négy életveszélyes, 11 súlyos és számos könnyű sebesülést okoztak. A fegyverhasználat után a csendőrség az igazgatókat, közöttük Hlinka András volt plébános nővérét, ki a templom ajtajára lázító iratokat ragasztott, letartóztatta és a rózsahegy kir. ügyészségnek átadta. A megzavart rend helyreállítására Rózsahegyről három tiszt, 40 honvéd és Löcséről öt tiszt vezénlyelése alatt 100 főnyi közös hadsergebeli katoná lelt karhatalmú kivezényelve, a kerület részéről pedig Soltész Sándor főhadnagy parancsnoklása alatt 50 főnyi legénység összpontosítottak.

Egy őrsvezető megsebesülése. Október 27-én G. úr, szabóismegyei községben a község hatalsága Dr. Raditsch Géza körorvos csürjében táncvizigalmat rendezett. A mulatság rendben folyt egy darabig, éjféltűán $\frac{1}{2}$ 3 óra

tájban azonban Demeter József és annak fivére verekedni kezdtek, miből kifolyólag a laktanya közvetlen szomszédságában levő mulatságon nézőként jelen volt Hagymási Imre ez. őrsvezető a duhajkodó Demeter Józsefet csendre intette, ki az őrsvezetőt erre mellen ragadta és a csizmaszárából előrántott késsel meg akarta szúrni. Az őrsvezető támadója szurásra emelt kezét elkapta s az így keletkezett dulakodásban az őrsvezető jobb kezének két uja megsebesült. A történet láttára Balogh Miklós, szolgálatban álló csendőr az őrsvezető védelmére sietett s annak támadóját két szuronydöféssel súlyosan megsebesítve, a további támadásra képtelenné tette.

Tűz. Bátyu, beregmegeyi községben október 27-én délelőtt gondatlanságból tűz keletkezett, melytől a református templom, hat lakóház és 15 melléképület, mintegy 100,000 korona kárértékben leégett.

Orvvadászok. Október 26-án a somogy megyei Pusztakövösi határában levő Szaviczai erdőnél Szabó József II. őrsvezető, Viberál Pál ez. őrsvezető és Szamati József II. csendőrből állott somogyvári őrsbeli járőr több orvvadászsal találkozott, kik a járőr láttára az erdőbe menekültek; a járőr a menekülők után menve, azok által egy eredménytelen lövéssel fogadott, mit a járőr, ugyancsak eredménytelenül viszonozott. Az elmenekült orvvadászok nyomozása erőlyesen folyik.

KÜLÖNFÉLÉK.

Olvassunk-e az ágyban? Az ágyban való olvasás — írja egy angol orvos — ép úgy, mint a hideg fürdő reggel, tulajdonképp az egészség fényűzése; van, aki elég egészséges rá, hogy megtehesse, de ha tuloz vele az ember, igen könnyen megárt. Sok ember erősen izgatott lefekvés idején, idegei feszültek, gondolatai egymást kergetik s ha mindjárt eloltja a gyertyát nagyon sokáig nem képes elaludni a sötétben. Az ilyen embert egy félórai olvasás az ágyban némileg lecsillapítja, sőt gyakran valóságos jótétemény az idegekre. Nem szabad azonban sokáig olvasni s az olvasás ideje alatt kellő s helyes irányból jövő világosság legyen.

A test nagyságának változása. Nem utolsó megfigyelést tettek nemrégiben arról, hogy napközben nemcsak a test súlya, de hossza is változik. Ha reggel a fölkelés után és este a lefekvés előtt pontosan megmérjük az ember magasságát, azt tapasztaljuk, hogy estére kisebb lett. Este nyolcz óraker minden ember kisebb, mint nyolcz óraker reggel. Némelyik embernél a különbség egy centiméterre is rúg, de az átlag csak öt-hat milliméter. Az éjjeli pihenés révén a különbség kiegyenlítődik, s a test újból eléri a reggeli magasságot. Nagyon fásasztó menetelés, vagy fizikai megerőltetés után az ember alacsonyabb, mint annakelőtte. A francia száz kilométeres kerékpár-verseny után a győztes két centiméterrel volt kisebb, mint a versény előtt. De általában is az emberi nem évtizedről-évtizedre kisebb lesz. Manapság a legnagyobb emberek Amerikában és a Déli óceán partján élnek. Amerikában sáteszer ujoncz közül négy magasabb két méternél. Németországban is még

sok nagyon magas ember van. 1899-ben a Faure elnök temetésére Párisba küldött öt német katonatiszt egyike sem volt két méternél alacsonyabb, közülük a legnagyobb Pleskov őrnagy, megütötte a két méter tizenhárom centimétert. A gárda-erzed szélső embere, a szárnyaltiszt két méter hét centiméter. A mi hadseregünkben azonban nem szolgálnak ily óriások.

Női rendőrök. Ha már kocsisok lehetnek, miért ne lehetnének rendőrök is a szűzi erényekkel ékeskedő nők. Gentben legalább jó szolgálatokat tesz a rendőrségnek az a néhány nő, a kivel próbát tettek. S a példa ragadós. Ime, Bayonne városa! A polgármesterhez ezer aláírással ellátott kérvény érkezett, melyben Bayonne polgárai — nők, férfiak vegyesen — kéri, hogy mielőbb léptessék életbe a női rendőrséget. Egész biztosan hiszik, hogy a polgármester megteszi azt, a mire polgártársai kéri. A nőkre egyenruhát is fognak adni. Kecses kabátkát, «nadrágot» és kis sapkát.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

N. V. őrsvezető. Csak azoknak a neveit közöljük, a kik mind a három talányt helyesen fejtették meg. Ez ökből maradt ki neve a multkor és marad ki ez alkalommal is a megfejtők közül.

Őrs Szerkesztő. A Rendőri Közlöny dolgában forduljanak közvetlenül azon laphoz.

H. J. őrsvezető. A szavak végén levő összetett másalhangzók, ha ragozás folytán megkötözletnek, mindenkor teljesen kirándók. A helyes tehát «mozdonynyal», «asszonyyal» stb.

S. J. csendőr. Kérjen szabadságot, esetleg orvosi bizonyítvány alapján. A klinikán a gyógyítás díjtalan.

Szamosy csendőr. «Borászati Lapok» Budapest, IX. üllői út 25. sz. Előfizetési Árárt meg tudhatja, ha egy mutatványszámot kér.

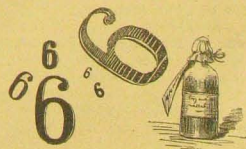
M. B. ez. őrsvezető. Egyszerű kivonás által megkapja a helyes eredményt, mely szerint 1717 május 13-án született.

B. A. csendőr. A kérvények még elintézés alatt vannak. Az eredményről annak idején értesítve lesz.

B. csendőr. Azon a helyen nincs olyan intézet. Hanem VIII. József-utca 23. sz. a. van a «Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjjele». Ez megbízható intézet és mint megtudtuk, több csendőr tagja is van. Ennek az intézetnél a tag 10 év utáni rokkantság esetén tényleg kapja az ön által is említett heti 11, sőt 14 kor. nyugdíjárulékot.

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Számталány.

Egy apa most 40, a fia pedig 9 éves. Hány év múlva lesz az apa csupán kétszer olyan idős mint a fia?

Béttalány.

Kóka 73

[Megfejtési határidő: 1907 nov. 18.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet-királyné sanatoriumi sorsjegy lesz kisorsolva.

*

Lapunk 43. számában közölt fejtörök helyes megfejtése:

Képtalány: «Lóvasutból villamos». — Verstálány: «Aszód». — Számfejtvény: «5, 7».

*

A kisorsolt Erzsébet-királyné Sanatorium-sorsjegyet Gergely Sándor járásörmesternek Désre elküldtük.

*

Helyesen megfejtették: Gergely Sándor járásörmester és ifj. Gergely Sándor Dés, Papp János örsv. és neje és Oláh Elek csendőr Székudvar, Lukacson Jakab örsvezető Kenderes, Krikker Gyula csendőr Kékkő, Bende Gábor örsvezető Hajdúszoboszló, Petrovits Sándor cz. örsvezető Tápiaiörszele, Szoboszlai András csendőr Nógrádverőce, Tompos Lajos örsvezető Nemesszalók, Németh Dávid járásörmester Mór, G. Tóth Sándor csendőr Örkény, Komlósi örsv. Tiszarófk, Rera István cz. örsvezető Tolna, Budapesti örs, Adam csendőr Merény, Várdai János csendőr, Kunhegyesi lovas örs, Jablonczi örs, Tóth I. prb. csendőr Igló, Stárk járásörmester Stubnyafürdő, Kovács örsv. Marzi-bányi-Dombegyháza, Hári József örsv. Alsósztrégova, Vajdics György örsvezető Csécske, martonvásári örs, alliósi örs, Deli Győző csendőr Kaposvár, Tóth Kása István örmester Csanytelek, Papp Sándor csendőr Ratkó, Albert János járásörmester és neje Komárom, Karsi János csendőr Pancsova, Király István csendőr Tiszacsöge, Kiss örmester Nyírbalta, Vincze örmester Hőgyész, nagyszőlősi örs, Hegedűs és Kráms csendőrök és Iby örsvezető Radafalva, Deli János csendőr Gód, Zillich Pál örmester Bezdán, Fekete Sándor prb. csendőr Előszállás, Kajcsa József cz. örsv. Kásonaltiz, Aszalós András csendőr Szolnok, Herrmann Gyula cz. örsv. Kiskomárom, Kosztolányi István örsvezető Palicsfürdő, aninai örs, Gyurács örsvezető Gáta, Kiss cz. örsv. Jám, Mészáros József járásörmester és Budai István örsvezető Igal, körpai örs, Merk Mihály örsv. Ó-Lubló, Erdős csendőr Hegybánya, Szűcs Sándor örsv. és Jenei Imre csendőr Pankótd, Illés József csendőr Facset, Edelényi Ferencz prb. csendőr, Uglyai örs, járdánházai örs, Király Gábor csendőr Pancsova, Kárási Gyula csendőr Nemessziget, Batta József prb. csendőr Apátfalva, kishéri örs, Helfert és Deák csendőrök Füle, Csáthi Lajos örs. Magyarbód, Verecs L. örm. és Lebovits G. örsv. Kányád, Segesvári József cz. örsv., Kolesár István csendőr Magyarbodzaszta, Mester örsv. Szalánta, Solti S. Csányi A. és Ballay J. csendőrök Baja, Nagy József örmester és neje Nyírbalta, Ráth János csendőr Sellye, somgyvári örs, Ozsváth csendőr Enese, Úrmósi László csendőr Delinyest, Timár örsv. Dézna, Németh Sámuel örmester Kenese, Kocsis I. csendőr Pozsony, Németh Mátyas örsv. és Sallai András prb. csendőr Bokszeg, Nagy Lajos csendőr Körtöraszta, labasinczi örsparancsnokság, Kapronny Balint örmester és Bátori István csendőr Fertőszentmiklós, Zatykó József és Tóth Sándor örm. Tolnai Dávid és Nyul Sándor örsv. budapesti altiszti iskola, Darvas Endre Budapest.

HIVATALOS RÉSZ.

Szakasz áthelyezés.

A székelyhidi szakaszparancsnokság 1907 évi október hó 1-ével Nagyváradra áthelyeztetett s ugyanaz nap mint nagyváradi 3. szakasz szolgálati működését megkezdette.

Járasparancsnokságok felállítása.

A debreczeni szárnyhoz tartozó Szarvason felállított járasparancsnokság 1907 szeptember 3-án;

a nagyváradi szárnyhoz tartozó Nagybjajomon felállított járasparancsnokság 1907 szeptember hó 11-én szolgálati működésüket megkezdték.

Örs felállítása.

A VII. sz. csendőrkerületben a csikszeredai szárny területén levő Gyergyólibántelepen működött öt főből álló különítmény 1907 október hó 16-ával örssé alakítottat.

Különítmény felállítás.

A II. sz. csendőrkerület területén Nagyeamlak községben egy 6 főből álló különítmény állítottatott fel, mely szolgálati működését 1907 október 16-án megkezdte.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicséértettek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: *Tulics* Kálmán örmester, tordai szárnyszámvivő és *Kóka* András cz. örmester, tordai szárny segédmunkás, mert a szárny felállítása alkalmával több mint két hónapon keresztül nappal és éj egy részén át folytonosan munkálkodva oly rendkívüli buzgóságot és tevékenységet fejtettek ki, hogy a szárny működése fennakadás nélkül folyt és a kezdet nebézségei észlelhetők nem voltak.

Gecse Imre örsvezető, mert egy gyilkosság, egy gyújtogatás és egy pénzhamisítás, továbbá számos egyéb bűncselekmény elkövetőit hosszabb időn át ernyedetlen buzgalommal, kitartással és szakértelemmel eszközölt nyomozás folytán kiderítette, a bűnjeleket beszerezte s a tetteseket ekként az igazságszolgáltatás kezei közé juttatta.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: *Nagy* Mihály cz. örmester egy gyilkosság és több lopás tettesének hosszabb időn át eszközölt fáradságot nem ismerő, férfias kitartás és leleményes, ésszerű és tapintatos eljárással eszközölt kiderítése, a bűnjelek

nagyrészenek előkerítése és a terhelteknek az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Móza György cz. őrsvezető, mert egy kőbor cigányokból szervezett s hírhedt tolvajbanda által elkövetett többszörös betöréses lopás tetteit, a banda tagjainak személyében, — hosszabb időn át, fáradságot nem ismerő kitartással és szakértelemmel folytatott nyomozás folytán — kiderítette, a bűnjeleket beszerzte és a környéket ekként ezen veszedelmes tolvajbandától megtisztította.

Sipos Károly őrmester, mert egy emberlést és több lopást s egyéb bűncselekményeket hosszabb időn át szakértelemmel, lankadatlan buzgalommal és férfias kitartással eszközölt nyomozás során kiderített, a tetteket részint elfogta, részint feljelentette s így az igazságszolgáltatás kezébe juttatta és a bűnjeleket kellőképp biztosította.

Dózsa József cz. őrmester, a mult évben Szarazberek községben elkövetett két gyilkosság tetteinek igen nehéz körülmények között, fáradságot nem ismerő, férfias kitartás és ernyedetlen buzgalommal eszközölt nyomozás folytán történt kiderítéséért, a bűnjelek beszerzéséért és a tetteknek az igazságszolgáltatás kezébe való átadásáért.

Künczán János cz. őrmester, 1905. év folyamán elkövetett nagymérvű gyújtogatás és betöréses lopás tetteinek közrekerítése és a bűnjelek biztosításánál bosszu és fáradságos nyomozás során tanúsított buzgó és leleménységgel párosult tevékenységeért.

Lázár György őrsvezető, *Krizsák Péter* és *Fekete Ferenc* csendőrök, mert egy nagy malom égése alkalmával az ott alkalmazottak javában égő lakásaiból, azoknak több ezer korona értékű ingóságait igen nehéz sőt veszélyes körülmények között kihordták s azt ügyszólván segítség nélkül a tűz martalékától megmentették, a tűz tovarjedésének megállítására és a vagyontemés körül elszánt, férfias bátorság és fáradhatatlan tevékenység által a lakoságnak jó példát mutattak, végül:

Szabó Lajos őrsvezető, *Lugosán János*, *Bokor István* csendőr cz. őrsvezető és *Barádi Miklós* csendőr, mert egy 55 főből álló veszélyes tolvajbanda által elkövetett igen számos betöréses lopás és egyéb bűncselekmények tetteit, hosszabb időn át férfias kitartással, ernyedetlen buzgalommal és szakértelemmel folytatott nyomozás folytán kiderítették s a tetteket, részben elfogva, részben pedig feljelentve, az igazságszolgáltatás kezébe juttatták a bűnjelek nagy részét beszerzve s ezen tolvajbandától a környéket megtisztították.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerületi parancsnokszálg által: *Szántó Áron* őrsvezető, *Pap Gergely*, *Németh János*, *Petrovics János*, *Gulyás János*, *B. Nagy, Pál*, *Farkas Bálint*, *Znorovszky Mihály* és *Váradai József* csendőrök, mert egy 55 főből álló veszélyes tolvajbanda által elkövetett igen számos lopás és különféle egyéb bűncselekmények kinyomozásánál hathatósan közreműködtek s ez által az eredmény elérésében tevékeny részt vettek, végül:

Száva György próbaesendőr, mert egy közrend elleni kihágáson ért polgári egyént bekisérni akarván, a bekisérés megakadályozása végett több polgári egyént által ellene intézett támadást nyugodt és férfias magatartása és katonás fellelése által visszautasította és ezzel az illető bekisérését lehetővé tette.

Előléptettek:

1907. évi október hó 26-ával:

a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:
Fülöp Ferenc, *Séra Elek* és *Hegedűs Imre*, és

1907 november hó 1-ével:

a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Zsigrai Zsigmond cz. őrsvezető, II-od altisztek, *őrsvezetőkké*; továbbá

októ 31-évi tényleges szolgálat befejezése után:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Komán Péter, *Bivó Barnabás*, *Horváth Mátyás*,
Bülszter András, *Szabó Sándor* és

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Hegyközi György csendőrök, *csendőr* címzetes *őrsvezetőkké*.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

Lévai Gábor, *Gondi Miklós*, *Hahn József*, *Hevesi Sebestény*, *Gasparovics István*, *Bornemisza István*, *Jónás Mihály*, *Márk Mihály*, *Herbály János*, *Jeles István*, *Mayer Mihály*, *Csanádi István*, *Balog Mihály*, *Hajfun Albert*, *Gadó András*, *Balogh György* és *Lengyel Ignác*, III. sz. csendőrkerületbeli csendőrök.

Katonai szolgálati jel.

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Bálint István csendőr, 1907 október 15-én, —

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Kukla Ferenc cz. őrsvezető 1907 okt. 9-én, *Sztojka*

Magyarnak Pécs! — Nemetnek Bécs!

A szolgálat érdeke

is megkívánja a pontos órát. Legnagyobb választék a legpontosabb órákról és divatos ékszerekről képes árjegyzékemben, melyet ingyen és bérmentve küldök bárkinek, ki ezen lapra hivatkozik.

SCHÖNWALD IMRE, PÉCS, órásmest. és ékszergy.

Károly őrsvezető 1907 okt. 16-án, *Gáspár Gyula* őrsvezető 1907 okt. 7-én, *Simokov István* cz. őrmester 1907 okt. 5-én, *Bucsán Dániel* őrsvezető 1907 október 10-én és *Darabánt Miklós* csendőr cz. őrsvezető 1907 kt. 9-én — a II. osztályu legénységi katonai szolgálati ellet elláttattak.

Házasságra léptek:

Ambrus Gyula hadnagy-számvivő, *Odobasich Jozefa* urhölgygyel, 1907 aug. 8-án, Baján;

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Gáspár József cz. őrmester, *Biró Valériával*, 1907 okt. 6-án, Felsőszöcsön.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Kovács István cz. őrsvezető, özv. *Cseri Erzsébettel*, 1907 okt. 8-án, Tiszasason.

Papp Sándor őrsvezető, *Lavicskó Anna* Etelkával, 1907 szept. 26-án, Tiszakürtön.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Dán Ferencz őrsvezető, *Szmetka Mária*val, 1907 okt. 6-án, Magyarfalun.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtokai állás a vingai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német, bolgár és román nyelv ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a temesvári kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi november hó 11-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a csepregi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a soproni kir. törvényszék elnökéhez 1907 nov. 14-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a tapolczai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a zalaegerszegi kir. törvényszék elnökéhez 1907 nov. 12-ig.

Egy irtokai állás a gyergyószentmiklósi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Sajátkezüleg irt kérvények a csikszeredai kir. törvényszék elnökéhez 1907 nov. 14-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a dési, áthelyezés esetén más kir. adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Törvényszerű lakpénz. Ruhailletmény 60 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Sajátkezüleg irt kérvények a dési m. kir. pénzügyigazgatóságához 1907. évi november hó 25-ig.

Egy irtokai állás Borsod vármegye edelényi főszolgabírói hivatalnál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy közép-

iskolai osztály. Kérvények Borsod vármegye főispánjához 1907 nov. 17-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a felsőöri kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 160 kor. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a szombathelyi kir. törvényszék elnökéhez 1907 nov. 16-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a m. kir. Curiánál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona esetleg természetbeni lakás. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a m. kir. Curia elnökéhez 1907 nov. 30-ig.

Egy irtokai állás a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Kérvények a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék elnökéhez 1907. évi november hó 14-ig.

Egy irtokai állás a dárdai járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pécsi törvényszék elnökéhez 1907. évi november hó 21-ig.

Egy gépkezelői állás a budapesti Pasteur-intézeti kórháznál. Fizetés 1000 korona. Ruhailletmény 100 k. Magyar nyelv szóban és írásban. Próbászolgálat. Kérvények a budapesti Pasteur-intézet igazgatóságához (IX., Rákos-utca 7.) 1907. évi november hó 15-ig.

Egy hivatalozgalmi állás az antalfalvai kir. járásbírósnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 160 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német, szerb, esetleg tót nyelv ismerete. Sajátkezüleg irt kérvények a pancsovai kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi november hó 16-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a nagybereznai m. kir. adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Ruhailletmény 60 korona. Természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Ruthén nyelv ismerete. Kérvények az ungvári m. kir. pénzügyigazgatóságához 1907. évi december hó 10-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a nagyvárad-városi járásbírósnál. Fizetés 600 korona. Szabályszerű lakpénz. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nagyváradai törvényszék elnökéhez 1907. évi november hó 24-ig.

Egy irtokai állás a szabadkai királyi ügyészségnél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a szabadkai kir. ügyészséghez 1907. évi november 27-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a csákovai m. kir. adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Szabályszerű lakpénz. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a temesvári m. kir. pénzügyigazgatóságához 1907. évi november hó 30-ig.